

kurz Základy pedagogiky DPS 002

Podzimní semestr 2010

Učebna K22

Vyučující: členové Ústavu pedagogických věd FF MU

Garant předmětu: Mgr. Roman Švaříček, Ph.D., svaricek@phil.muni.cz

Studijní podpora: ELF

29. 10. 2010

8:20 – 9:55 (Mgr. Roman Švaříček, Ph.D.)

Uvedení do kurzu Základy pedagogiky.

Pedagogika jako věda – předmět a metody pedagogiky, její vztah k jiným oborům Základní terminologie. Normativní a explanativní přístup v pedagogice. Soustava pedagogických disciplín.

10:00-11:35 (Mgr. Roman Švaříček, Ph.D.)

Učitel - charakteristiky profese, vývoj profesní dráhy učitele – její vrcholy a kritická místa, prestiž učitelského povolání, profesní kompetence a dovednosti učitelů a jejich rozvoj, osobnostní předpoklady, psychická náročnost učitelské profese a možnosti, jak se s ní vyrovnávat.

12:30 – 16:15 (Mgr. Kateřina Lojdrová)

Inovativní prvky v kurikulu české školy a jejich zakotvení v podobě tzv. průřezových témat: environmentální výchova, mediální výchova, výchova demokratického občana, multikulturní výchova, osobnostní a sociální výchova.

Problémy žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí při vzdělávání, zvláštní nároky žáků mimořádně nadaných. Požadavky na zajištění úspěšného vzdělávání těchto žáků a systémová opatření ve školství.

12. 11. 2010

8:20 – 11:35 (Mgr. Zuzana Makovská)

Pedagogická komunikace – základní koncepty. Specifika výukového dialogu. Kladení otázek. Zdravá a asertivní komunikace ve vyučování.

Klima školní třídy. Podpurné a obranné klima. Vliv učitele na třídní klima. Sociometrie a další nástroje měření klimatu.

12:30 – 16:15 (*distanční forma výuky*)

Koncept „školy pro všechny“, integrativní trend prosazující společné vzdělávání dětí, žáků a studentů s různými individuálními potřebami, jejichž zabezpečení je nezbytné pro jejich úspěšnou edukaci. Charakterizace skupin žáků se zdravotním postižením, zdravotním oslabením, s drobnými funkčními odchylkami.

Pojem kurikulum, typy kurikula (formální, neformální; zamýšlené, realizované, dosažené atd.). Základní kurikulární dokumenty – rámcové vzdělávací programy a jejich struktura, tvorba školních vzdělávacích programů.

Moderní vyučování. Základní principy.

26. 11. 2010

8:20 – 9:50 (Mgr. Jiří Zounek, Ph.D.)

Žák jako subjekt vzdělávání: typy inteligence, styly učení, rozdíly mezi žáky.
Problém kázně a svobody ve výchově. Autorita učitele a vychovatele.

10:05-11:30 (Mgr. Lenka Hloušková, Ph.D.)

Kultura školy a její klima

12,30 – 16,15 (*distanční forma výuky*)

Vzdělávací systém v České republice. Principy, od nichž se odvíjí konstrukce vzdělávací soustavy a její fungování. Právní východiska vzdělávání, soustava školských předpisů. Systém školských zařízení a vzdělávacích institucí v rámci přípravy na budoucí povolání a možnosti dalšího vzdělávání.

Vzdělávací politika, její vymezení a základní české i mezinárodní dokumenty. Základní teze obsažené v Bílé knize. Aktuální problémy vzdělávací politiky.

Transformace českého školství. Školská legislativa (Školský zákon č. 561/204).

10. 12. 2010

8:20 – 9:50 (Mgr. Jiří Zounek, Ph.D.)

Žák. Učebnice.

10:05-11:30 (Mgr. Martin Sedláček, Ph.D.)

Škola jako instituce a organizace

13:15 – 16:00 (Mgr. Roman Švaříček, Ph.D.)

Závěrečný test

Podmínky pro úspěšné ukončení kurzu

1. Písemný test. Úkolem je odpovědět na 5 otázek vztahujících se k povinné literatuře, přednáškám a tématům zpracovaným v e-learningové podpoře. Pro úspěšné zvládnutí je třeba odpovědět správně 66% otázek, každá otázka je hodnocena na pětistupňové škále. Termíny budou vypsány v [IS.MUNI](#).

Povinná studijní literatura

Petty, G. *Moderní vyučování*. Portál, 2006.

Průcha, J. *Moderní pedagogika*. Praha, 2009.

Základní studijní literatura

Auger, M-T., Boucharlat, Ch. *Učitel a problémový žák*. Portál, 2005.

Blatný, L, Jůva, V. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno 1996.

Cangelosi, J. S. *Strategie řízení třídy*. Praha, 2000.

Fischer, R. *Učíme děti myslet a učit se*. Praha, 1997.

Fontana, D. *Psychologie ve školní praxi*. Portál, 2003

Hendrich, J.: *Úvod do obecné pedagogiky*. Praha, Profesorské nakladatelství, 1936.

- Chlup, O.: *Pedagogika. Úvod do studia*. Praha, SPN, 1948.
- Jůva, V. *Vývoj pedagogického myšlení*. Brno, 1987.
- Jůva, V. sen., Jůva, V. jun.: *Úvod do pedagogiky*. Brno, Paido, 1998.
- Kasíková, H., Vališová, A. *Pedagogické otázky současnosti*. Praha, 1994.
- Kolář, M. *Skrytý svět šikanování ve školách*. Praha, 2000.
- Kyriacou, Ch. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha, 1996.
- Mareš, J., Křivohlavý, J. *Komunikace ve škole*. Brno, 1995.
- Müller, O. *Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole*. Olomouc, 2001
- Národní program rozvoje vzdělávání v české republice pro 21. století*. (tzv. Bílá kniha) Praha, 2001.
- Novotný, P., Pol, M. *Vybrané kapitoly ze školní pedagogiky*. Brno, 2002.
- Pařízek, V. *Základy obecné pedagogiky*. Praha, 1996.
- Pelikán, J.: *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava, Amosium, 1995.
- Pol, M. *Škola v proměnách*. Brno, 2007.
- Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. Praha, 2009.
- Průcha, J. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. Praha, 2001.
- Rabušicová, M. Šed'ová, K., Trnková, K., Čiháček, V. *Škola a /versus/ rodina*. Brno, 2004.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. (dostupné na www.vuppraha.cz)
- Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání*. (dostupné na www.vuppraha.cz)
- Rýdl, K. *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno, 1994.
- Singule, F. *Pedagogické směry 20. století v kapitalistických zemích*. Praha 1966.
- Štverák, V. *Dějiny pedagogiky. I. – II. díl*. Praha, 1991.
- Školský zákon – zákon č. 561/2004*. Praha, 2004.
- Valenta, M. a kol., *Přehled speciální pedagogiky a školská integrace*. Olomouc, 2003.
- Vítková, M. a kol., *Integrativní speciální pedagogika*. Brno, 2004.

Časopisy

- Pedagogika, Pedagogická orientace, Studia paedagogica.*
Československá psychologie, Sociologický časopis.